

Hvorfor fortolkning er nødvendig

Ugens vers

"Men uden tro er det umuligt at behage ham; for den, som kommer til Gud, må tro, at han er til og lønner dem, som søger ham"
(Hebr 11,6).

Introduktion

At læse Bibelen betyder også at fortolke den. Men hvordan gør vi det? Hvilke principper benytter vi? Hvordan skal vi for eksempel forholde os til de forskellige slags skrifter, vi finder i Bibelen? Er fx det afsnit, vi læser, en lignelse, en profetisk-symbolsk drøm eller en historisk beretning? Vores svar på sådanne vigtige spørgsmål om genre i Bibelen forudsætter i sig selv en fortolkning.

Fra tid til anden benytter mennesker Bibelen som et slags guddommeligt orakel: de åbner Bibelen på må og få for at finde et vers, som de håber vil give dem et svar. Men en tilfældig sammenkædning af bibelvers, som man finder, kan føre til meget mærkelige og forkerte konklusioner.

Da en mand fx forlod sin kone til fordel for en anden kvinde, fandt hans kone stor trøst i følgende tekst: "Jeg sætter fjendskab mellem dig og kvinden" (1 Mos 3,15). Ud fra denne tekst var hun overbevist om, at hendes mands sidespring ikke ville vare ved!

Enhver tekst brugt uden for dens sammenhæng bliver hurtigt en undskyldning for ens egen agenda og ideer. Derfor er der et stort behov for ikke kun at læse Bibelen, men også at fortolke den rigtigt.

Ugens tekster

- Luk 24,36-45
- 1 Kor 12,10
- 1 Kor 14,26
- ApG 17,16-32
- Joh 12,42-43

Forudsætninger

Luk 24,36-45

Hvad forhindrede disciplene, som kendte Skriften så godt, i at se Guds Ords sande betydning, selv når begivenheder, der var forudsagt i Skriften, gik i opfyldelse lige for deres øjne?

Ingen kommer til Bibelens tekst med et tomt sind. Enhver læser, enhver bibelstuderende, kommer til Bibelen med en særlig historie og personlig erfaring, som uundgåeligt præger fortolkningsprocessen. Selv disciplene havde deres egne specielle ideer om, hvem Messias var, og hvad de mente, han skulle gøre. Det var baseret på deres tids forventninger. Deres stærke overbevisninger forhindrede en tydelig forståelse af den bibelske tekst. Det er med til at forklare, hvorfor de så ofte misforstod Jesus og begivenhederne omkring hans liv, død og opstandelse.

Vi har alle en række meninger om denne verden, om den egentlige virkelighed, om Gud, osv., som vi forudsætter og måske ubevidst tager for givet, når vi fortolker Bibelen. Ingen kommer til Bibelen med et tomt sind. Hvis en persons verdensopfattelse kategorisk udelukker enhver form for overnaturlig indgriben fra Guds side, vil vedkommende ikke læse og forstå Skriften som en sandfærdig og pålidelig gengivelse af, hvad Gud har gjort i historien, men vil fortolke den meget anderledes end den, som accepterer, at det overnaturlige eksisterer.

Bibelfortolkere kan ikke helt adskille sig fra deres egen fortid, deres erfaringer, ideer og forudfattede opfattelser og meninger. Total neutralitet eller absolut objektivitet er umulig. Bibelstudium og teologiske betragtninger sker altid på baggrund af forudsætninger om Gud og hans ords natur.

Den gode nyhed er, at Helligånden kan åbne og korrigere vores begrænsede perspektiv og forudsætninger, når vi læser Skriftens ord med et åbent sind og oprigtigt hjerte. Bibelen bekræfter gentagne gange, at mennesker med meget forskellig baggrund var i stand til at forstå Guds Ord, og at Helligånden vejleder os "i hele sandheden" (Joh 16,13).

Hvad er nogle af dine grundlæggende forudsætninger for at forstå verden? Hvordan kan du overgive dem alle til Guds Ord, så Ordet selv kan omforme dine tanker, så de kommer mere i harmoni med den virkelighed, som Bibelen forkynder?

Til at tænke over

Oversættelse og fortolkning

Bibelen blev skrevet på et meget gammelt sprog. Det Gamle Testamente blev for det meste skrevet på hebraisk med nogle få afsnit på aramæisk, og Det Nye Testamente blev skrevet på koiné-græsk. De fleste mennesker i verden i dag kan ikke tale eller læse disse gamle sprog. Bibelen bliver derfor oversat til forskellige moderne sprog. Men som enhver god oversætter ved, involverer enhver oversættelse altid en vis grad af fortolkning. Nogle ord på et sprog har ikke et helt tilsvarende ord på et andet sprog. Kunsten og evnen til omhyggeligt at oversætte og derefter fortolke tekster kaldes hermeneutik.

I alle disse tekster ser vi tanken om fortolkning og oversættelse. I Luk 24,27 var selv Jesus nødt til at forklare Skriftens mening for disciplene. Hvad siger det om, hvor vigtig fortolkning er?

1 Kor 12,10
1 Kor 14,26
Joh 1,41; 9,7
ApG 9,36
Luk 24,27

Det græske ord *hermeneuo*, som ordet hermeneutik (bibelsk fortolkning) kommer fra, har sin oprindelse i det græske gudenavn Hermes. Hermes blev anset for at være udsending og budbærer for guderne, og han havde blandt andet ansvar for at oversætte guddommelige budskaber for folket.

Den afgørende pointe for os med hensyn til hermeneutik er, at vi kun har adgang til teksten i oversat form, med mindre vi er i stand til at læse originalsprogene. Heldigvis er mange oversættelser gode til at videregive den væsentlige betydning. Vi har ikke brug for at kunne de oprindelige sprog for at blive i stand til at forstå de afgørende sandheder, som åbenbares i Skriften, selv om det kan være gavnligt at have den sproglige kunnen. Men selv med en god oversættelse er det vigtigt med en korrekt fortolkning af teksten, noget vi så i Luk 24,27. Hovedhensigten med hermeneutik er at udtrykke de bibelske teksters mening korrekt og at hjælpe os til at vide, hvordan vi korrekt skal anvende teksterne lære i vores liv her og nu. Som teksten i Lukasevan-geliet viser, gjorde Jesus det for sine disciple. Forestil dig, hvordan det må have været at have Jesus til at forklare Bibelen for dig!

Mange mennesker har adgang til forskellige oversættelser, men mange har det ikke. Hvorfor er det vigtigt, at vi studerer Bibelen under bøn og med et ønske om at adlyde det, den lærer, uanset hvilke oversættelser vi har at arbejde med?

Til at
tænke over

Bibelen og Kultur

ApG 17,16-32

I ApG 17 forsøger Paulus at forkynde evangeliet i en ny sammenhæng, nemlig den græske kulturs filosofi. Hvilken indflydelse har en anderledes kulturel baggrund på, hvordan vi vurderer betydningen af forskellige ideer?

Det kan være nyttigt for vores forståelse af visse bibelske afsnit at kende til mellemøstlig kultur. "For eksempel betragtede hebraisk kultur en person som ansvarlig for handlinger, han ikke begik, men tillod at ske. Derfor er det almindeligt, at de inspirerede forfattere af Guds Ord beskriver, at Gud aktivt udfører handlinger, som man i vestlig tankegang vil sige, at han tillader at ske eller ikke forhindrer, fx at Farao forhædede sit hjerte" (*Methods of Bible Study*, sec. 4).

Kultur stiller også nogle vigtige hermeneutiske spørgsmål. Er Bibelen kulturelt betinget og dermed kun relevant i dens påstande i den pågældende kultur? Eller når det guddommelige budskab ud over den bestemte kultur og henvender sig til alle mennesker? Hvad sker der, hvis vores egen kulturelle erfaring bliver grundlaget og den afgørende prøve for vores fortolkning af Skriften?

I ApG 17,26 giver apostlen Paulus et interessant perspektiv af virkeligheden, som ofte overses, når vi læser teksten. Han udtaler, at Gud har skabt os alle af ét menneske. Selv om vi kulturelt er forskellige, er der bibelsk set et fælles bånd, der forbinder alle mennesker på trods af kulturelle forskelle, og det skyldes, at Gud er skaber af alle mennesker. Vores synd og behov for frelse er ikke begrænset til en enkelt kultur. Vi har alle brug for den frelse, der tilbydes os gennem Jesu død og opstandelse.

Selv om Gud talte til specifikke generationer, sørgede han for, at de fremtidige generationer, som læste Guds Ord, kunne forstå de sandheder, der når ud over de lokale og begrænsede forhold, som eksisterede, da Bibelens tekst blev skrevet.

Tag som en parallel algebra, som først blev opfundet i det 9. århundrede i Baghdad. Betyder det så, at sandhederne og principperne i denne gren af matematikken kun er begrænsede til den tid og det sted? Selvfølgelig ikke.

Det samme princip gør sig gældende med sandhederne i Guds Ord. Selv om Bibelen blev skrevet for så længe siden i en kultur, som er meget anderledes end vores, er de sandheder, den indeholder lige så relevante for os nu, som de var for dem, de først blev skrevet til.

Vores syndige og faldne natur

Joh 9,39-41;
12,42-43

Hvad forhindrede menneskene i disse bibelttekster i at tage imod sandheden i det bibelske budskab? Hvilken advarsel kan vi tage til os fra disse hændelser?

Det er let at se tilbage med foragt på de religiøse ledere, som forkastede Jesus på trods af så store beviser. Men vi må være forsigtige, så vi ikke selv har en lignende holdning, når det gælder Guds Ord.

Der er ingen tvivl om, at synd radikalt har forandret, ødelagt og slået vores forhold til Gud i stykker. Synden påvirker alt i vores menneskelige tilværelse. Den påvirker også vores evne til at forstå Skriften. Det er ikke kun det faktum, at vores menneskelige tanker så let bliver brugt til syndige formål; men vores sind og tanker er blevet ødelagt af synd og derfor lukket over for Guds sandhed. Følgende kendetegn på denne ødelæggelse ses i vores tankegang: stolthed, selvbedrag, tvivl, afstand og ulydighed.

En stolt person sætter sig selv højere end Gud og hans ord. Det sker, fordi stolthed fører til, at fortolkeren lægger størst vægt på den menneskelige fornuft som den øverste dommer over sandhed, også de sandheder, vi finder i Bibelen. En sådan holdning nedgør Skriftens guddommelige autoritet.

Nogle mennesker har en tendens til kun at ville lytte til de ideer, som de synes om, selv om de er i modsætning til Guds åbenbarede vilje. Gud har advaret os om faren ved selvbedrag (Åb 3,17). Synd fører også til tvivl, så vi bliver usikre og har en tendens til ikke at tro på Guds Ord. Når man starter med tvivl, vil fortolkningen af den bibelske tekst aldrig føre til vished. I stedet vil den, der tvivler hurtigt ophøje sig selv til en stilling, hvor vedkommende dømmes, hvad der er og ikke er acceptabelt i Bibelen. Det er et meget farligt standpunkt.

I stedet bør vi komme til Bibelen med tro og underkastelse, ikke med en kritisk og tvivlende holdning. Stolthed, selvbedrag og tvivl fører til, at man tager afstand fra Gud og Bibelen og vil føre til ulydighed, det vil sige, manglende villighed til at følge Guds åbenbarede vilje.

Har du nogen sinde kæmpet mod en overbevisning, du er kommet frem til ved at læse Bibelen, noget der tydeligt har vist dig hvad du skal gøre, men som du ikke ønsker at gøre?

Til at
tænke over

Hvorfor fortolkning er vigtig

Neh 8,1-3.8

Hvorfor er en tydelig forståelse af Guds Ord så vigtig for os, ikke kun som enkeltpersoner, men også som kirke?

Det vigtigste spørgsmål i Bibelen er spørgsmålet om frelse, og hvordan vi bliver frelst. Hvad ellers har i det lange løb betydning? Jesus selv spurgte, hvad det gavner et menneske at vinde alt det, verden kan tilbyde, men miste sin sjæl (Matt 16,26).

Men at vide, hvad Bibelen lærer om frelse, er meget afhængig af fortolkning. Hvis vi går til Bibelen og fortolker den på en forkert måde, vil vi mest sandsynligt komme til de forkerte konklusioner ikke kun med hensyn til opfattelsen af frelse, men i alt andet, som Bibelen lærer. Selv på apostlenes tid havde vranglære faktisk sneget sig ind i kirken, og det skyldtes utvivlsomt forkert fortolkning af Skriften.

2 Pet 3,15-16

Hvad siger disse vers om, hvor vigtig en korrekt læsning af Skriften er?

Hvis vi virkelig er "bogens folk", som ønsker at leve i overensstemmelse med Bibelen og Bibelen alene, og vi ikke har andre autoritetskilder som tradition, trosbekendelser eller kirkens lære til at fortolke Bibelen for os, er spørgsmålet om den rigtige bibelske hermeneutik altafgørende; for vi har kun Bibelen til at fortælle os, hvad vi skal tro, og hvordan vi skal leve.

Spørgsmålet om Skriftens fortolkning er afgørende for kirkens teologiske og missiologiske sundhed. Uden en korrekt fortolkning af Bibelen kan der ikke være enhed i trospunkter og lære og dermed heller ingen enhed i kirken eller dens mission. En dårlig og fordrejet teologi vil uvægerligt føre til en mangelfuld og fordrejet mission. Hvis vi har et budskab at forkynde for verden, men er forvirrede mht. hvad budskabet betyder, hvor effektive vil vi være, når vi præsenterer dette budskab til dem, der har brug for at høre det?

Til at tænke over

Læs de tre englebudskaber i Åb 14,6-12. Hvilke teologiske emner handler de om, og hvorfor er en korrekt forståelse af dem af så stor betydning for vores mission?

Til videre studium

- Ellen White, *Vejen til Kristus*, "Hvad gør man med tvivl?" s. 117-127
Dokumentet *Methods of Bible Study*:
Sec. 1: "Bible Study: Presuppositions, Principles, and Methods"
Sec. 2: "Presuppositions Arising for the Claims of Scripture" and
Sec. 3: "Principles for Approaching the Interpretation of Scripture"
(adventistbiblicalresearch.org/materials/bible-interpretation-hermeneutics/methods-bible-study).

"I dit studium af ordet skal du lægge dine forudfattede meninger og nedarvede og fremelskede ideer fra dig ved undersøgelsens dør. Du vil aldrig nå frem til sandheden, hvis du studerer Skriften for at bekræfte dine egne ideer. Læg disse fra dig ved døren og gå med et oprigtigt hjerte ind for at høre, hvad Herren har at sige til dig. Når den ydmyge sandhedssøger sidder ved Kristi fødder og lærer af ham, giver ordet ham forståelse. Til dem, der i deres egen indbildskhed føler sig for vise til at studere Bibelen, siger Kristus: Du må blive ydmyg af hjerte, hvis du ønsker at få visdom til frelse.

Lad være med at læse ordet i lys af tidligere meninger; men gransk ordet nøje og under bøn med et sind rensat for fordomme. Hvis du bliver overbevist, mens du læser, og du opdager, at de meninger, du sætter højt, ikke er i overensstemmelse med ordet, skal du ikke forsøge at få ordet til at passe med dine meninger. Du skal lade dine meninger tilpasse sig ordet. Lad ikke det, du tidligere har troet eller gjort, styre din forståelse. Luk dit sinds øjne op og se de smukke ting i loven. Find ud af, hvad der er skrevet, og stil derefter dine fødder på den evige klippe" (Ellen White, *Messages to Young People*, s. 260).

Spørgsmål til
drøftelse

- 1. Hvilken indflydelse har vores verdensopfattelse, uddannelse og kultur på vores fortolkning af Skriften? Hvorfor er det vigtigt for os at være opmærksom på de ydre indflydelser, som vi helt automatisk tager med i vores fortolkning af Bibelen?**
- 2. Vi er alle syndere og negativt påvirket af synd. Hvordan kan synd påvirke den måde, vi læser Bibelen på? Kan et ønske om at gøre noget, der bliver fordømt i Bibelen, få os til at læse Bibelen på en fordrejet måde?**
- 3. Hvordan kan en større forståelse af de bibelske tidsperioder og kulturer hjælpe os til bedre at forstå visse dele af Bibelen?**

